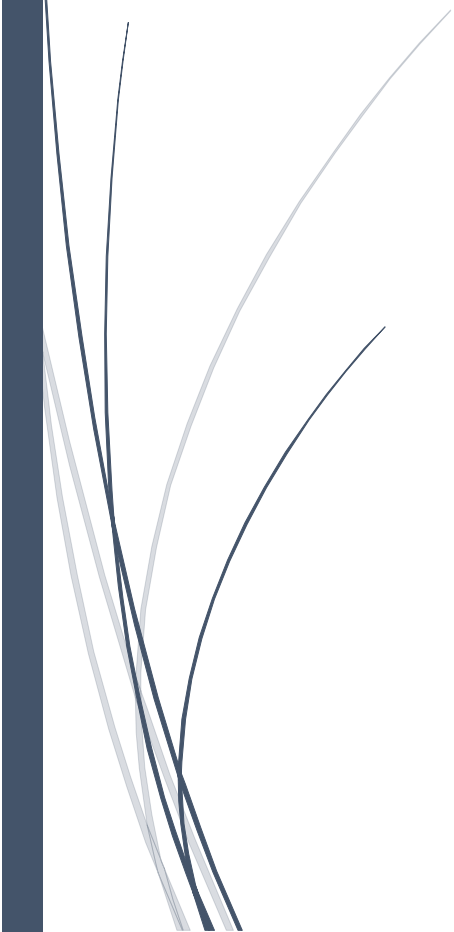

Večstopenjska šola Doberdob

Moja nueva prijatel'ca

Zjistro sen se zbudila, hitro ustala s pestilje anu šla jst frūštik. Pomislila sn, d' bi lohko šla n' igrala. Obljikla sn se anu šla. Pr' šivoli sen vidla adnu pupku, k' je b'la žalostna. Uprašela sen ju: "Zekaj jučeš?" Odgovorila mi je, d' nima prijatel'c anu ne zna, s kun se jgret. "Jst s'n Janina, anu ti?" sn ju uprašela. "Jst s'n Mara. Kaj češ bet moja prijatel'ca?" m'je rjekla. Odgovorila sn ji, d' tudi jst nimen duesti prijatel'c anu d' bi prou reda b'la nja prijatel'ca. "Dej, Mara, gramo se jgret!" Te prvo smo šle n' šivolo, puele n' cigulancu anu n' kuenci smo se igrale tudi ne kempelun. Teku nen je b'lo lepu, de je cejt hitro tjiku. Prji ku bi ratelo prjevič ksno, s'n ju povabla tudi h mjene demu. Predstav'la sn ju še mueji mami anu ji ponudla čaj. Pokazela sn ji mueju kambro, anu ten smo čekulale do teme. Zetu k' je blo žji k'sno, je Mara poklicela nja mamu. Pustila ju je jist vičirju pr'ns anu tudi spala je z manu. Ma je blo teku lepu! Uljignile smo se ne pstjilju anu glidele televižjon. Prji ku smo zespale, smo še malo počekulale. Govorile smo, kaj bi lohko djilele drugi dan. Jest s'n rjekla, d' bi lohko skakele zs štriken, ali se igrale zs balu, ali uzale kešnu drugu jgru, npr. memori, človek ne jezi se ali domino... Bu, bomo vidle, smo si rjekle. »Lohko bi šle tudi nazaj n' igrale, lohko de bomo nejdle še druge otrueke!« je rjekla Mara. »Ojej, je ži skorej punoči anu mi smo še zbojene!« s'n rjekla. Tekret je mama zeklicela ses kuhnje. «Bejšte spat, pupe, k' je ži k'sno! Jutre ne boste muegle ustet!« Zoprle smo luč anu zspale. Drugi dan s'n šla u šulu anu s'n usin povjila, de imen adnu nuevu prijatel'cu, ka se kliče Mara.

An zdej, k'der li muremo anu imemo cejt, se nejdemo anu se igramo skop.

Izdelek MUOJA NUEVA PRIJATEL'CA
je napisala
Janina Marusic – 11 let stara
I.B – Vecstopenjska sola Doberdob
mentor: Tiziana Pacor

KEKU JE BLO EN BUET, NAŠE DOBERDUUPŠKO JZERO DJŠTRO....

Blo je unu sebuutu, muuj nono Silvano, sosjedi anu Doberduupci mu rječeju Piuka, je bou u garaži. Sedu je ne adni stari kondrigi anu je tuku orihe. Kar neenkret me je zečnu klicet: »Jannn?, Jaaann?«Dej pejdi sjen mi pomaget ker sem prou štuf s tjmi orihi. Uff, nisem jim prou nobjene voje jt čje, ma sem šou, ker če nje bi njuru.

Kadar sem z nonoten Silvanoten zmiren mi prave keku je blo en buet, keku su gonili past krave, od suejga uela, ki mu je stupu ne perste, keku jih je zmiren fasu od sueje mame, kaj usjga su uganjeli.... Ta buet pej, de mi ne bu pravu zmiren iste štorje, sem ga jest zečnu sprašuvet, nej mi kej povji od našga jzera. Sej nisem znou skorej neč. Z beten smo tukli orihe anu je pravu.....

En buet, dugo ljt od tga, še ped Austriju anu tudi med pervu ujsku, je blo naše doberdubško jzero adno zletu. Tekret u hišeh ni blo še uede. Ueda je peršla komej ljeta dvanudvejstga, kadar su neprauli vodovod austrijski vojaki.

Ne srjdi vesi, ten per opčini, je bla štirna kamer su hodili punj uedu. Žvali su nepajali u Rondolini anu u guernji vasi u Fižni, kamer stoji denes Andrej anu Ivana Černic. Poljiti kadar ni blo dežja, u julju anu gueštu, kadar je ueda u štirni zmanjkela anu sevjda tuj u Rondolini, su te stari z uzen hodili isket uedu u jzero. Tuj žvali su se ten pasle. Muj nono se spune keku je suoja mama praula de te bujša ueda je bla ueda sez jzera. Teku frižna de ni moč vjrvet. Tekret je imjelo jzero tri brižne. Prvo brižno ni blo teku glebueko anu se je hitro zgubilo, drugo anu še posjbnno trijče su ble bolj glebueke. Se ne spune prou točno kolko, misle okuuli wsnajst metrov. U triče brizno si ni muego jt, ker su ten bli vrtinci anu je blo močno nevarno. Kadar je bla šušša, u juliju anu gueštu, su ljudji , te stari anu tuj te mladi, šli u jzero posejč kenjile anu pokuesit peljud. Kešni su nuceli kuesu, kešni pej serp ali fauč. S kenjlemi anu sez peljudju su neprauli stelju ze krave ze u štalu. Teku je blo naše jzero zmirej čjdno.

Ne zečjtku je naše jzero imjelo kar pjitnudvejsti izvirov; denes jih lohko ima dva ali tri. U šijstdesetih ljiteh su adni geologi ali reziskovalci vergli u jzero desjt kuintalou tritola anu teku je eksplodirelo. Špilje su se odperle anu ueda se ne več teku zedržuva. Lohko rječemo, de su jzero prou pokuarli.

Ped Austriju je princ dal useki družini en kus jzera; Doberduupcem, Jamelcem anu tuj Doljanen, približno enajst korakou je bou duh tisti kus. Teku je useka družina skrbjla de je blo jzero čisto. Zdej pej tjga ni več. Sej u jzeri videš drijve, puhno kenjil, tersja anu prou usje je zepuščeno. Kašna žalost!!

Čez nomalo cajta je peršla u garaž naša sosjda nunca Jolica Pernoldoteva.

Kadar nes je čula de govorimo o jzeru je zečjla gouerit še uena. Tudi uena ima ljpe spomine ne doberduupško jzero. Puhno reči mi je še povjela; ju je blo prou lepuu poslušet. Praula je de ob sebuteh popudan su žjene hodile u jzero, čje kamer su ble velike škrle, ki su jih nucele kuker periunice. Blo je strešansko lepu, ker su se pupe anu žjene nejdle u kop de su si lohko kej povjle anu posmejale. Pred Veliku nuučju su ten tudi prale luence anu pokrovače. Blo je rjs lepu. Kešen buet je naše jzero tudi prekunla, ker suj sin Lučano Korenjauc, je zmeren po šuuli, vergu buršu u kentuun anu tjeku sez prijatli k jzeru. Ten su lovli ribe do večira anu se mjčeli u uedu. Povjla mi je de te bujše ribe su ble tinka anu bežati. Per jzeri su puelje, kamer je bou vodovod, imjeli ošteriju anu ten su ble poljti fešte. Kadar je bla uena mlada se je ten pljiselo cjelo politje anu prou ten su si uene nejdle ljubite.

Zdej žou tjga ni več. Naše doberduubsko jzero je zepuščeno, lohko rječemo žalosto. Anu kuker prave adna pjesem od Bleck Pantersou »Jzero en buet si blo«.....

Jan Bensa – 14 LET STAR

3.B VEČSTOPENJSKA ŠOLA

DOBERDOB

MENTOR: TIZIANA PACOR

Viri: dedek Silvano Frandolič (Piuka)

gospa Jolanda Ferletič Frandolič (Pernoldoteva)